

Vaddisznó állományunk helyzete --- 2013. május

Az elmúlt hónapokban a média színes hírei között újra és újra fölbukkan a vaddisznó, mint „városlakó híresség”. Találkozhattunk velük nagyvárosaink peremrészein, de akár még a fővárosban is.

Kettős érzés mozgolódik bennem, amikor is döntenem kellene, hogy örüljek-e ennek az állománynövekedésnek és ezzel együtt a vadászati eredményesség javulásának, vagy aggódjak az ezzel egyenes arányban járó vaddisznó által okozott mezőgazdasági károk növekedése miatt. A magam részéről ezt a jelenséget kívánom néhány oldalról kibontani, és egy kis összefoglaló anyagot az olvasó vadászközönség elé helyezni.

A korabeli statisztikákban találtakból kiindulva elmondhatjuk, hogy 1936-ban a vaddisznó 6000 db-os állományából 1237 példányt ejtettek el. A közismerten óriási problémákat okozó háborút követően az 1946/47-es vadászati évben viszont ez mindössze 144 egyed volt. Ennek ellenére 1958-ra a terítke (1644 db) már meg is haladta az 1936-os adatot, és ez is hűen tükrözi azt a tényt, hogy ez a vadfaj már többször bizonyította a mérhetetlenül nagy túlélő, regenerálódó képességét. Ez idő alatt nem csupán a háború és a vele járó nullára emlékeztető közállapotok pusztítását kellett kiheverni a vaddisznóinknak, hanem az időnként fellángoló őket sújtó betegségeket is. Mindenképpen említésre méltó már a mérete miatt is az 1986. évi járvány, amikor pestis miatt közel 700 ezer házi sertést kellett kiirtani, elpusztítani, és aminek természetes velejárója volt a vaddisznóállomány drasztikus csökkenése is.

Az, hogy az állomány egyre-másra és abszolút kritikus állapotából is talpra áll, a vaddisznó nagy alkalmazkodóképessége, a nagy szervezeti szilárdsága és a betegségekkel szembeni ellenállóképessége mellett köszönhető annak is, hogy bárhol megtalálja a táplálékát. A vaddisznót joggal nevezhetjük igazi mindenevőnek. Tölgy- cser- és bükkmakk, valamint mindenféle, a földközelpben elérhető magvak, zöldségek, gyümölcsök mellett férgeseket és más, a talajban talált állatokat is fogyaszt. Megfogja a patkányt, a pockot, de rámegy a dögre, az elhullott vadra is. A vaddisznóállomány regenerálódó képességének az is az oka, hogy a vaddisznó rendkívül szapora. Egy koca általában 3-4, de akár 6-8 utódot is fel tud biztonsággal nevelni. A fiatalok gyorsan ivarérettek lesznek, a nőstények ideális esetben 10 hónapos korukban már képesek szaporodni. Miután Magyarországon már évtizedekkel ezelőtt kiirtották a nagyragadozókat – a medvét, a farkast, a hiúzt –, a vaddisznóknak nem maradt természetes ellenségük sem.

Szűkebb környezetünk, Borsod-Abaúj-Zemplén megye elmúlt öt év adatait vizsgálva is elgondolkodtató képet kaptam. A hivatalos adatok alapján (amit persze egyes tényezők torzíthatnak) az elejtésre került vaddisznók száma, öt év alatt több mint 80 %-kal emelkedett, 8.299 db-ról 15.422 db-ra.

Nem vagy csak nagyon nehezen hittük el, az egykori NDK jó nevű szakembereinek a tapasztalati tényeiket, miszerint a fialás előtti, tél végi törzsállomány 150%-át ki kell lőni az év során, az állomány szinten maradásához, és akkor az állomány csökkenéséről nem beszélhetünk, csupán a vaddisznók adott szinten tartásáról.

Annak ellenére, hogy a „sertevad” vadászata Európában mindenütt intenzív, a vaddisznó állományok terjeszkedése, növekedése és ebből eredő kártétele folyamatosan növekszik.

Ma már mindenki láthatja az egyre növekvő vaddisznó-állomány okozta károkat a mezőgazdasági terményekben, az erdőben és az apróvad-állományban. A vad által okozott károk becslésének gyakorlatában is egyre több vadászterületen kerül komoly mértékű kárérték

megállapításra a jogosultak terheit ezzel is emelve. Azt is kell látnunk, hogy a jelenlegi állományt egyéni vadászattal, egész éves vadászati idény megállapításával nem lehet kordában tartani.

A mai viszonylatok között azt is át kell értékelni, hogy „jóérzésű vadgazdaként” szabad-e összehúzni a szemöldökünket, ha egyik-másik fiatal vagy akár régi vadász, véletlenül vagy szándékosan kocát ejt el.

Arról is kell szót ejtenünk, hogy a vaddisznó elterjedését az ember is nagymértékben elősegíti, például az erdősítési kampányokkal

A Magyarországon megrendezésre kerülő Vadászati világkiállítás idején (1971) az özet kiáltották ki „a mindenki vadjának”. Én úgy gondolom, hogy ez már a vaddisznóra igaz, mert ma a vaddisznó vadászatának hódolnak a legtöbben és talán a legszívesebben is. Szinte minden területen lehet rá eredményesen vadászni és hozzá kell tennem, hogy minden elismerésem azoknak, akik egy-egy remek „remetekant” is puskavégre tudnak keríteni, túljárva az éber vad figyelmén sok idő, több kitartás és még több önmegtartóztatás árán is.

A vaddisznóállomány túlszaporodása nem csupán hazai sajátosság. Egész Európában megfigyelhető a jelenség, és nagyon különböző vadgazdálkodási hatások mellett is növekszik a vaddisznók száma. Nem lehet azt mondani tehát, hogy a vadászok óvják, féltik, etetik őket, és ez okozta a robbanásszerű állománynövekedést.

Véleményem szerint a vadászatot szerető és/vagy művelő emberek körében, nagy tisztességet jelen azoknak a vadászatra jogosultaknak, (és nem kevésbé az ő hivatásos szakszemélyzetüknek) akik társas vaddisznóhajtó vadászaton elérik a napi 30 darab vaddisznó feletti terítékeket. Mindannyian tudjuk, hogy ilyen eredményekhez a szerencsén kívül mennyi fegyelmezett munka, szervezés és odafigyelés szükséges.

Kimondottan nagy öröm az, amikor már nem ritkán napi 40-50-60 feletti teritékről is beszámolhatunk szűkebb házunk tájáról. Az **Agrobál Kft.** területén 2012. novemberében **65 db** vaddisznó esett. Szintén novemberben, a **Perkupati Egyetértés Vadásztársaság** területén két napos vaddisznóhajtáson **73 db** vaddisznó, majd ugyanezen a területen 3 hét múlva **37 db** vaddisznót hoztak terítékre. Időben ezt követte a Boldvai FTVK hajtása, ahol 62 db disznót ejtettek el, majd 2013. januárjában a **Hangonyvölgye Erdőbirtokosi Vadásztársaság** területén **52 db** vaddisznó terítése felett állhattak a résztvevők, és hallatszott a kürtszó végtisztességet adva a sokunk által szeretett vadnak. NAGYBETŰS elismerésünk nekik!

Galambos Kálmán